

БАҢЫЛЫК СУБЭТИН МУННАҔА

Баһылык Субэтин учараттаах муннарын муниципальнай тэриллии баһылыга **И.Н.АММОСОВ** салайан ытта. Бастагынан Одьулууннааҕы политехнической оскуола-лицейгэ үүнэр үөрэх дылыгар оболору ылы боппуруоһа көрдүһүнэ. Оскуола-лицей директоры **Г.И.АДАМОВ** иһитиннэрииттэн түмүк оҥордоххо, бу үөрэх тэрилтэтигэр тыа сиригэр наадалаах идэлэргэ үөрэтэллэр эбит. Ол эрэри кэлиһиһи кэмтэ оболор үөрэниилэрэ аһыйаһыттан "Ювелир" группата сабыллан, ааспыт сылга икки эрэ группа үлэлээбит.

— 2003–2004 сс. үөрэх дылыгар 4 группа аһыллыа. Ол курдук, XI кылаас кэнниттэн биер сыллаах "Обработка алмазов", 2 сыллаах "Секретарь-референт", IX кылаас кэнниттэн 3 сыллаах "Ювелир" уонна "Тыа хаһаайыстыбатын маастара" идэлэргэ оболору хомуйан үөрэтэргэ былааннаабыт. Саас эрдэттэн сабалаан үөрэххэ ылыга анаан улуус оскуолаларынан араас өртүтүтэх өйдөтөр, билиһиннэрэр, агитациялыыр үлэлэр ытыллыбытара эрэри, билиһини туругунан баара-суоҕа 20-кэ сайыбыллыа киирдэ, — диир Гаврил Иннокентьевич оскуола-лицей үлэтин-хамнаһын кылгастык сырдатта. Мантан көрдөххө, быйылгы хомуур эмиэ хайдах эрэ тохтор кутталлаах эбит. Онон субэстээн профориентационнай үлэни тэрийсигэ, нэһиликтэринэн үөрэххэ ылыны хааччыйыга улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы А.С.Иустинова салайааччылаах анал комиссия тэрилиннэ. Оттон нэһиликтэр баһылыктара миэстэтигэр тус сыаллаах үлэни ытыга сорудахтанылар.

Иккис боппуруоска — тыа баһаарыттан сэрэхтээх буолууга уонна сэрэтэр үлэлэри ытыга улуус ыксаллаах быһыыга-майгыга уонна гражданскай оборонаҕа комитетын председателин солбуйааччы **М.Г.КОЖУРОВ** информацията иһитиннэ. Улууска баһаанына кыһаана суоҕа, халлаантан балай да уу түһэн эрдэ күөдүйтэлээбит баһаардар умуллуталаабытара бэлиэтэннэ. Уоту сэрэбэ суох туттан тыа баһаарын ытыга биридирдээн дьон буруйдаахтара дакаастанан уонтан тахса киһи араас миэрэлэргэ тардыллыбыттар. Иһики өттүгэр тыа

баһаардарын сэрэтэр үлэлэргэ нэһиликтэр баһылыктарын, лесхозу (В.Г.Степанов), улуустаагы үп-харчы, казначейство управлениетын (М.М.Оконешников), ыксаллаах быһыыга-майгыга уонна гражданскай оборонаҕа комитеты (М.Г.Кожуров) абзаһинэтиир дьаһал табыста. Кэпсэтинтэн иһиттэххэ, баһаары умулларыга үлэлиир техникалары уматыгынан хааччыйы саамай тыын, сүрүн боппуруоһунан буолар эбит уонна иһики да өттүгэр сытыытык турар буолсۇ.

Үһүс боппуруоска улууска буруйу оҥорууну утары охсуһуу программатын чэрчитинэн Соловьев нэһиликтэргэ туох үлэлэр ытыллыбыттарын туһунан баһылык **Н.И.ФЕДОРОВ** иһитиннэри оҥордо. Мырылаа нэһиликтэни баһаарытынан арыгы атыта тохтотуллубта иккис сылыгар барбыт. Ханна да буоларын курдук, үлэтэ суох ыччат үгүс. Ол эрэри Л.Н.Захаров салайааччынан "Арчы" үөрэтэр-производственной комбинат филиала үлэлээн, ыччат идэ ылан олоххо миэстэтин буларыгар улахан оруоллаабыт. Нэһиликтэни ортотугар түөлбөнэн араас хайыскалаах үлэлэр ытыллыбыттар. Билигин сорох нэһиликтэргэ ДНД, МЭД (ЮДМ), табаарысты суут, административнай, саастарын ситэ илик оболор комиссияларын курдук общественнай тэрилтэлэр үлэлээн эрэр эбит буоллахтарына, Соловьев нэһиликтэргэ манньк сүүрэн онуоха-маннаха дээр кэпсэтигэ сылдьар.

Көрүлүбүт боппуруос Н.И.Федорова информациятын эрэ мунгурданна. Дьаһал да, уураах да суох. Бэлэмнээчилэр манньк боччумнаах боппуруоска суолта биэрэн сыһыаннаспатахтарыгар ыйытык, эппизитинэс туруохтаах. Тирээн турар проблемнай боппуруоска кэпсэти тахсыбатааҕа хомолтолоох.

Эбизт кэннэ баһылык Субэтигэр "Мин Саха сирэ — XXI үйбэ" диир республикатаагы программа иһинэн улууска быйыл алта ый устата ытыллыбыт туугулар туастарынан уонна иһики өттүгэр ханнык объектары инвестиционнай бюджетка киллэрэр туһунан диригэтэн

дьүүлэһиһи буолла. Маһна-йынан баһылыгы тутуу боппуруостарыгар солбуйааччы **А.М.КИРИЛЛИН** иһитиннэри оҥордо. "Билиһини туругунан улуус үрдүнэн 19 объект тутулла тураллар. Олор истэригэр улууспут киинигэр тутулла турар таас балыһа, хоту көһөрүллүү кыттылаахтарыгар аһамыт 12-лии квартиралар икки мас дьиз, Д.П.Коркин аатынан музей икки этэстээх санга дьизтэ, о.д.а. Быйыл республика үрдүнэн "Үтүө дьыала" хамсааһынга уопсайа 30 мөл. солк. көрүлүбүт эбит буоллабына, билиги улуус онтон 4 мөл. солк. туруорса сылдьабыт", — диир Афанасий Михайлович. Салгы нэһиликтэр баһылыктара, тэрилтэлэр салайааччылары хас биридирдэ туох объектары туттара сылдьалларын, үлэ-хамнас ханна тийбитин, онно барытыгар төһө үп-харчы, матырыйал наадатын туһунан иһитиннэри оҥордулар. Ол курдук, Хахыйаха начальнай оскуола, Хадаарга 650 гада, Төлөйгө оскуола, Чыппараа оскуола мастарыскайа тутулан бүтүннэр быйыл күһүн үлэбэ киирэллэрэ былааннаар эбит. Соловьев нэһиликтэргэ "Үтүө дьыала" эрчитинэн 2001 с. тутулан үлэбэ киирбит балыһа тэһилэй буолан аварийнай туруктамытынан хайаатар даҕаны капиталнай өрөмүөнгө наадыларын туһунан баһылык Н.И.Федоров иһитиннэрдэ. Чурапчы алын сүһүөх оскуола, интернат-оскуола томторугар турар "Чуораанчык" 650 гада оҕону иһитигэ хайа даҕаны өттүнэн эппизиттэспэт объектарга үлэни олоролорун, улуус дьаһалтата ону өйдөөн туран, оболор иһикилэрин санаан, объекттар саһардыллыларын, өрөмүөннэригэр үбүнэн көмөлөһөрүгэр тэрилтэлэр салайааччылары туруорустулар. Бу муннаахха хас биридир салайааччы дойдута, нэһиликтэ чэчири сайдарын туһугар кыһаллара көһүннэ. Ол эрэри баһарыт курдук бары объекка барытыгар үп-харчы тийбэтэ биллэр суол. Онон субэстээн, бу манньк сүрүн боппуруоска бэйэ-бэйэҕэ угары баран, хардарыта өйдөөн оруннаах баһаарыны ылынааха табыллар.

Г.Попов.

«Оттоһун-2003» ОРТО СЫЛ ВАРИАНЫНАН

Оттоһун күтэн-дьылтан туугулар буолан, дьылы эрдэттэн сылактааһын оҥорулар. Улууска кураан дьыллар сабаланылар баһырыкыттан билиһитэ. Ордуу алаас сирдэргэ. Ол баһытынан уонна быйыл сааскы өттүгэр тынныан, хаһыкнаан, ардах-сиик түспэххэ, оттоһун улууска икки варианынан оҥоруллубта: орто уонна кураан сылга суоттанан. Ити эрэри бэс ыйын бүтүһүк күннэринэҕэ дохсун ардахтар баһаанынааны уларытар чинчиллэннэр.

...Ардагы куттарбытынан улуустаагы тыа хаһаайыстыбатын управлениетар кылаабынай агроному кытта оттоһун туһунан кэпсэтэ киирбиз. Евдокия Ивановна: "Дьэ, бу — өг-быйаң!" — дии көрсөр. Онон туох баар былаанын, сүннүһүн, "орто сыл" варианынан, онуоха суоттанан кэпсэтигэ избэр. Ол да буоллар, быһыгар, сэрэхэдийэн эмиз ылар.

— Бу күннэргэ бары нэһиликтэр сирдэрин кэрийэн көрө, чинчили сылдьаллар. От ыйын 5 күнүгэр дээр ардахтар кэннинэҕи быһымайгы дьэ билиһэ. Ол эрэ кэнниттэн быйыл төһөнү оттоохха сөбүн аабынаахпыт, — диир буолла.

Уопсай былаан билиһитэ 32000 тонна. Ити иһигэр страховоной от дьизэ 4500 тонна буоллабына, мантан аһарын кэрийин, ол эбэтэр 1000-дэ тоннаны болуугура, Соловьевка биэрбиттэр. Страховоной окко 16 звено (7 толору, 9 механизированнай аһардаах) үлэлиэ. Баллар Амма угуор үрэхтиринэн, Халаанынан, Бэрэнэн, Мэтигинэн барыахтара эрэри, от атах тэптэбинэ манна бэтэрээ эһэр да оттоотохторуна көтүлэ. Бу от, сүрүннээн, улуус иһигэр курааны алаас сирдээх нэһиликтэргэ бэриллиэ.

Оттон улуус үрдүнэн оттоһун уопсай былаанын толорорго, ити звенолары киллэрэн туран, барыта 641 звено тахсыаҕа. 853 - 900 кэринэ техника, 9000 курдук киһи үлэлиэ. Бары хаһаайыстыбаларга 36634 гектар оттуур хoduһа

сыһаарыллан турарыттан 27000 гектара алаас сиртэн. Дьэ, быйыл да бу кураанга ыларымтыа алаас сирдэр хoduһалара хайдах үүнүүлэһэллэрэ билиһит. Ыам ыйа уонна бэс ыйын аһара тынныи иһинэн курааннаата дьиз дьиксинэр кылаабынай агроном. Манна эпсэн от ыйыгар сөһүү түспэтэбинэ, ити 4500 тонна страховоной оту киллэрэн туран 5000 тоннаны атылаһарга суоттаналлар уонна 1600 тонна кур оттоохтут. Эмиэ эрдэттэн оту атылаһарга Амма, Таатта, Мэнэ-Хангалас улуустарын кытта кэпсэти барбыта.

— Трактор элбэх. Соһулар техника да син баар. Ол эрэри страховоной от быйыл Амма угуоргу үрэхтэр курдук иһикси сирдэргэ оттонор уонна тизлэн кэлэр түбэлтэтигэр суол-иис оҥорулар, 10-тан тахса сыл оттоммотох үрэхтэр сирдэригэр культур-технической үлэлэр ытыллылар наадата тириир. Ону таһынан күһүнүн өртөөһүн хайаан да барыахтаах. Курааннар баһаалара билиһнэ дии. Онон ити үлэлэри быйылгыттан саҕалыыр сөл.

Иккиннэн, оту тизии өттүгэр. Маннаха улууска 11 пресс-подборщик баар, эбии нэһиликтэр 10 пресс-подборщик, МТЗ, ДТ курдук трактордары сайаапкалаан олоролор. Манна дьиз эттэххэ, быйыл балаҕа сайаапканы оҥорон түһэрдит эрэри, мэхэйэ дьиз онно үп-харчы тийбэт, — диир Евдокия Ивановна баар проблемаларга тох-

тоон ылар.

Рынок усулуобуйатыгар хаһаайыстыбалар уматыгы эмиз үү харчытыгар ыларлар. Онооһор ити этэр страховоной окко субсидия, кредит хамсаабакка кэлбит. Кииннэн аҕалы буоллар урукку курдук суох. Күрөөнү тутуу. Былаан баһытынан быйыл 60 км усталаах тутуллуохтаах эбит буоллабына, иһиттэн 36 км тутуллубут. Бу үлэ өссө да саһанан бара турар, хаһаайыстыбалар кытта кэпсэтэн анал биригээдэлэр үлэлиилэр.

Итинник төһө да үп-харчы өттүнэн кыбыттардаллар, хаһаайыстыбалар уонна биридирдэн ылар, кэм ирдэбилиһин, киһиэхэ да сөгөмүөккэ, кэтэһэн олобоһко оттоһуну ытарга бэлэмнэр. Ону ааспыт да сыллаах үлэ, тэрэһин кэрэһилир. Холобур, звенолар оттоһунга киирэр Ботуруоп күнүн кэтэспэххэ, от ыйын 5 - 6 күннэригэр саҕалаабытара. Кылаабынай агроном быйыл да онук буолуобар эрэллээх.

Кылгастык ыһы туһунан. Бу барыта 2507 гектарга ытылынна. Ол иһигэр туорахтаах культуралар 1826, ол иһигэр сэлэһинэй 38, дьэһимиз 1237, эбиэс 551 гектарга. Хортуолуу 113,2 гектарга олордолуна, бу нэһиликтэни кизини киллэрэн туран. Обуруот аһа 17,4 гектарга ыһылынна. Сүөһү сиригэр анаан күөх үүнээһини ыһы билигин да салгы барар. Бу кэнники дааннайынан 551 гектарга ытылынна. Иккис үлэ: эһикли ыһыга анаан араас паары көтөһүү барар. Бу көрүлүгэ былаан 2200 гектар буоллабына, 1400 гектарыгар ытылынна. Ол иһигэр улаханнарын ааттаталаахха: "Чурапчы" МТС ГУП 600, "Агро" МТС ХЭО 280, "Комплекс" б/х 260, "Мындабайы" ТХПК 160 гектарга.

С.СМИРНИКОВА.

САЙЫЛЫК КҮӨХ ДУОЛУГАР

ҮҮТ, СҮӨГЭЙ КҮННЭТЭ ЭБИЛЛЭР

Бахсытаагы үүт сыабын дьобус коллектива сарсарда эрдэттэн түбүктээх үлэтин саҕалыыр. Утуу-субуу кэлэн иһэр үүт туттарааччылары маастар Ирина Николаевна Барашкова көрсөр. Кини үүтү ыйаан тулпугун кэннэ лаборант Екатерина Константиновна Мойтакова үүт сыатын, ыраһын сыһап бэрэбизрэхини охсор. Рабочайдар Виктор Петрович Сергеев, Елизавета Аммосовна Захарова бордудуксуйаны сылытан, саамылаан сэллэрээтэргэ асаталлар.

Быйыл сайын үүтү 65 ч а а ы н а й хаһаайыстыбалар, 3 бааһынай хаһаайыстыбалара туттараллар. Сезон сабаланыһыттан аһардаас бэс ыйыгар манна 37,7 т үүт туттарыллыбыттан "Куруң" (К.К.Барашков), "Нактаабай" (С.П.Слепцов) уонна "Үйгү" (В.Т.Захаров) бааһынай хаһаайыстыбаларын ирээттэрэ 4,6 тонна. Чааһынай ыаллартан бэс ыйыгар А.И.Шеломова 1494, Н.М.Пестряков 1472 кг уонна В.Н.Слепцов 1380 кг үүт туттаран, үчүгэй көрдөрүүлээхтэр.

Манна даҕатан эттэххэ, сайылыкка тахсыбыт ыаллар, бааһынайдар

үүттэрэ ордуу элбэх. Сааскы өттүгэр мэхчирэнэ халтаһаан бөһүөлэк сүөһүлэрэ ыраатаннар хойутаан, арыт хонуталааннар үүт түһүүтэ тахсыталаабыта. Оттон сайылыкка мэхчирэнэ үрдүттэн буолан, ыамы көтүүтү суох. Сайылык барыаһан үүттүгүннээгин быйыл өссө биллэрдэ.

Арай электро-уот быстара баар суол. Онуоха үүт сыагар дизель булулара наада эбит. Туттааччылар, туттарааччылар да икки өттүттэн тэһигэ эрэйдэнэллэр. Уопсайынан, тыа дьонно саамай барыстаах салаалара сүөһүттэн ылылар бордудуксуйа буоллаҕа. Ону аска-табаарга, харчыга эргитэн олодохтоттут. Ити-күн биер да күннээх үүт аһыйыта ыалга улахан ноһоот. Ол да иһин сыах маастара Ирина Николаевна кэпсэтибит ити дизельгэ кэлэн түмүктэннэ.

Онон үүтү-аһы дьинчакчы элбэтиһи баһарар, сайылыктааһыны тэрийэр буоллаха, манньк дизель курдуктары эмиз былаанга тутуохха баара.

С.НИКИТИН, Толоон бөһ.

БОРОТОКУОЛ ТУОЛУУТУГАР ҮЛЭ БАРАР

Бэс бийн 10 күнгэр Чуралчы улуунугар СР Правительствотын Председателэ Е.А.Борисов уонна министрдар кыттылаах Правительство көһөрүлэ сылдыар муньаа буолан аастыта. Муньаах түмүгүнэн Д.П.Коркин төрөөбүтэ 75 сылыгар анаан ытыллар дьаһалларга уонна улуу социальнай-экономическай сайдыытыгар туһайан "Чуралчы улууһа" муниципальнай тэриллии дьаһалтатын уонна министерстволар, ведомстволар икки ардыларыгар Боротокуолга илии баттамыта. Бу Боротокуол сүннүгүнэн туох хамсааһын тахсыбытын билээри улуу дьаһалтатын баһылыгын бастакы солбуйааччы Н.Н.ПОПОВУ кытта кэлсэтибит.

— Бу аастыт кэмгэ Д.П.Коркинга аналлаах республика таһымаах улахан ыһаах тэрээһинигэр сырыттыбыт. Билигин дьэ арыый тыһын ылан Боротокуол сүннүгүнэн үлэлэһэн эрэбит. Бу докумуонуга уонсайа 11 министерство, биир ведомство уонна "Мин Саха сирэ — ХХI үйөбү" дьин үлүс дьыала хамсааһын дирекцията тартылла сылдыаллар.

Боротокуолга олус элбэх боллоруос баа санаа быһытынан кириэн турар. Ол эрэри билиги хас биирдиктин боллортоо ылан көрөбүт. Элбэх тутууга сыһыаннаах боллоруос кириэ. Ол курдук, Төлөй, Алаһар нэһиликтэригэр таас варианынан саҥа оскуолалар тутууларыгар, ЧРОСИО үөрэнэр корпуһун таас варианынан бырайыактааһынга, эмиз манна 16 квартиралаах олорор дьэ кредитерскай изиин төлөөһүнгэ, ЧГФКСИ профессорскай-преподавательскай састааба олорор дьэстин тутууга, улууска радиолонейнай сибээһи сайыннарыыга, Чуралчы сэлэньнэтигэр автобус сырытын олохтоһууга, Диринг — Чакыр суолун бырайыактааһынга, Урах-Күөрэ, Кындаал суолларын көрүлэр суолларга киллэрингэ үбү-харчыны туруорсар боллоруостар бааллар. Биир дойдутаахпыт, СР Правительствотын Председателэ Е.А.Борисов төһө даҕаны ыгым үлэбэ сырыттар, Боротокуол тутуулар улахан интэриэстээрин, төрөөбүт улуунугар көмөлөһөр санаата куустээрин билистээн этиэри баҕардылар. Маны таһынан Чуралчыттан тартуулар СР тутууга уонна тутуу матырыйаалларын промышленноһыгар министрин солбуйааччы М.Н.Керемжов, СР Правительствотын Председателин тутууга уонна дьэ-үт, коммунальнай хаһайыстыбага солбуйааччыта В.Б.Грабцевич көмөлөһөөччүтэ С.Е.Софронов, вице-президент А.А.Акимов советинга А.И.Федотов, Үлэ министерство инвестиционнай отделын начальнига В.И.Новгородов, "Олорор дьэ-коммунальнай хаһайыстыба" ГУП генеральнай директорун солбуйааччы Д.П.Ефимов Боротокуол туолуутугар эмиз кууска ылан үлэлэһэлэр. Билигин бары министерстволар, ведомстволар бэйэлэрин ымактарын көрүт, былааннарын бэрэбэркэлэһэ сылдыаллар. Ол кэинэ кэлэр надьаала Е.А.Борисовка иккис төгүлүн бары мустан, бүтэһиктээхтик илии баттаһааһыт, — дьин Николай Николаевич үлэ хаамытын билиһиннэрдэ.

Саҥа кэпсэтибит атырдыа ыйыгар билиги улуустулар ытыллар СР Олорор дьэ-коммунальнай хаһайыстыбага уонна энергетикага министерствотын иһинэн республикатааҕы коллегия туһунан буолла. Бу үрдүк таһымаах дьаһалын сибээстээн Чуралчы сэлэньнэтигэр улуус дьаһалтатын, гимназия, орто оскуола, ЧГФКСИ котельнайдарыгар улахан өрөмүөн үлэлэһэ ытылла тураллар эбит. Икки сылаас туалет тутуулар, Чуралчы сэлэньнэтигэр балконаах дьыалар благоустройствога кириэстээхтэрэ, Ньидьилигэ 18 квартиралаах тэстэр дьэ кырыһата саҥардыллыахтааҕа былааннамыт. Ону таһынан 10 водоез массына кэлэрэ куутулларын, "Олорор дьэ-коммунальнай хаһайыстыба" ГУП контуурата тэс өтүтүтүн евромоннаахтааһын туһунан баһылык бастакы солбуйааччыта сырдатта.

Галина ГОВОРОВА.

БАСТАКЫ ТАПТАЛ

Истэбин дуо эн, доборуом,
Истинник эйигин саныырбын
Сэрэйиэн дуо эн, сэгэрим,
Сэмэй мин килбик тапталбын.

Хас күн ахсын мин эйигин
Хаһан кэлэргин куутубун,
Ханна эн тугу гынаргын
Сэмээр мин кэтии сылдыабын.

Бастакы таптал дьин тугун
Билигин мин биллим быһылаах
Ыраас таптал сылаас тыһын
Сэнээрэ хоһооммор тилэбин.

Үйэ ПОПОВА,
Хатылы.

Билиги 1973 сылаа-аха 35 буолан Амма орто оскуолатын бүтэрбиллэ. Ол кэмтэн 30 сыл элэстэ-нэн ааһа охсубут. Оҕо са-аспыт сырдык, ыраас иэйиини сахпыт кэрэ кэмнэрин ахтан-санаан ылаахпын баҕардым.

Учууталларбыт барах-саттар... Хомойуох иһин, сорохтор аны суохтар. Билигин баар, үлэли-хамны сылдыар учуутал-ларбыт этэнигэ олорол-лорун истэн үөрөбүт. Сыл-хонук аастабын аайы кинилэри ордук өйдөөн, сыналаан иһэбит.

Олус үлэһит, кэскил-лээби тобулан толкуйда-ан олоххо киллэрэр ди-ректорбыт, РСФСР үтүөлээх учуутала Дмитрий Павлович Чечебутов үлэлээбит кэмгэр үөрэнэммит табыллы-былпыт. Кини дьобурдаах салайааччы буолан, билиги үөрэммит сыл-ларбытыгар Мындааайы оскуолатын үлэтэ-хам-наа республикага бил-либитинэн кини туттар-быт.

Бастакы учууталбыт Матрена Михайловна Си-солятина билиэхэ истин сыһыаннааҕа, кыһамнь-ылааҕа. Уруоктарыгар уу-чуумлутуох олорорбүт. Би-ирдэ атын учуутал сол-буйда, онно сатаан үөрэммэккэ эрйэдэмил-питин өйдүүбүн, учуутал-быт кэлбитигэр үөрбүппүт аҕай. Билиги Матрена Михайловна бастакы выпусктабыт.

Алтыска, сэттискэ кы-лааспыт салайааччыта элбэх ырыа автор, поэт-Николай Васильевич По-пов этэ. Кини туриста-ческой куруһуогар сөбүлээн дьариктамыл-пыт. Куруһуогунан, кы-лааһынан похоттарга сылдыар этибит, кылаас-тарынан олус көхтөөхтүк, итигэн-кутуйан туран күрэхтэһэрбит. Биирдэ алтыс кылааска үөрэнэ сылдыан Терентий Карда-шевская, Толя Христофо-ров курдук артыыстары-нан аатырбыт сэттистэри "Албын бааһынай" дьин сценканы туруораммыт кыайан, үөрүү өрөгөйүн билбиллэ. Николай Ва-сильевич салайыт кэми-гэр концерттарга, күрэх-тэһимэлэргэ куруутун бас-тырбыт. Учууталбыт үгүс-элбэх саҥата-ингэте суох биир өйгө-санааҕа түмэри сатыра.

Учууталларбыт бары да үтүөкүннээх дьоннор этилэр. Ирдэбиллээх, уоттаах-күөстээх баай ка-бинеттаах Андрей Алек-сеевич Попов алгебрага, физикага үчүгэйдик үөрэтэрэ. Учууталбытын кытта ахсыс кылааска үөрэнэрбитигэр кыһынны тыһыныга мас-сына үрдүгэр Дирингэ математика олимпиада-тыгар айаннаабылпыттын субу баардыы өйдүүбүн.

Ис кирибэх көрүгнэ-эх, сиртэн-буортан тэй-бит курдук чөлчөкитик хаамар, эдэрхээн Лина Семеновна Абрамова, кы-райыбай, долгуйар

ОҔО СААС, СҮРЭХПЭР ЫП-ЫРААС САРЫАЛГЫН САҒАН ААС...

(АХТЫЫ)

суһуохтаах Дина Василь-евна Монастырева ан-глийскай тьлга үһүйбүт-тара. Кинилэр кылааска кириэн кэллэхтэринэ сэрэгэһийэ түһэрбит. Билиэхэ истин сыһыан-наах, 10 "б" кылаас са-лайааччыта Любовь Ни-колаевна Ноева химияны наһаа өйдөбүллээхтик үөрэтэрэ.

Сабыс-сага институту бүтэрбит Москва кыргыт-тара Галина Семеновна Мельникова, Людмила Петровна Шкильни-ки билиги кылааспытын са-лайыттары. Галина Се-меновна үмсүгүтүлээх уруоктарын, ама, ким ы-нуой? Нуучча классика-рын улуу айымньыларын ырытар дьикти кэлсэ-нэрин долгуйа истэрбит. Кинини толкуйдатар, олох туһунан түмүктэ-мит санаалары үөрэтэрин быһыгар эмискэ этэн кэбиһэр Иван Еремеевич Саввин, историяны киһи көрөхсүмүр курдук интэ-риэһинэйдик кэлсири-Петр Егорович Попов, ар-гыһы аҕай доһ-бааччы үөрэтэр Михаил Михай-лович Диодоров, матема-тика уустук предметигэр үһүйбүт Александра Ни-китична Куличкина, Ми-хаил Дмитриевич Неус-тров, кыһаллан-мүһэл-лэн үөрэтэр Надежда Се-меновна Кугдарова билиэхэ эмиз үтүө өйдөбүлү хаалларбыттар.

Түгэниэн туһанан, киһи-хара, үлэһит боу-ларбытыгар олук уурбут ытыктабыллаах учуутал-ларбытыгар бииргэ үөрэммиттэри аатта-рыттан махтанабын.

Оттон бииргэ үөрэ-миттэрбин, оҕо сааһым доһотторун өйдөөн-сана-ан кэллэхпинэ, харахпар бу көстөлөр: истинтэн-истин, саамай чугас дьүөгэм, олус сэмэй, ис-иһиттэн сырдык-ыраас кэрэ киһи Лида Собаки-на, тугу барытын кырды-ыктаахтык сөпкө сына-лааһы, ылыктаах өйдөөх-санаалаах Кристина Дьячковская, асчыт, ис-тэннээн бастына Еля Дьячковская, оонньула-ах-кулүүлээх, дьэбэлээх кэлсээннээх Даша Хри-стофорова, элбаһи аах-пыт-билбит, дьобурдаах

Настя Гермогенова, үлэһит үтүөтэ, спор-тсменка Вера Игнатьева, олус дьэн аккуратнай, ыраас Лена Гермогено-ва... Улахан кылаастарга интернакка олорон бодо-руспут, чугастык сана-пыт дьүөгэлэри: күлбүт-үөрбүт, ырыһыт бастына Уля Карпова, олус кыһамньылаах, эппэти-нэстээх Света Кардашев-ская, хоһоону киһини до-луттар ыһаа ийээн ааһар Уля Седалищева, тэбэ-нэттээх, күндү күлүүк Ва-ля Васильева, нап-на-рин, нап-намчы Аля Ста-ростина уо.д.а.

Уолаттарбыт эмиз ба-ры биртэн-биир дьикти дьон: сытым өйдөөх, юмордаах, үөрэ-көтө сылдыар үтүө майгылаах Вася Старостин, кэрэбэ-үтүөбэ дьүлүүрдээх, эйэбэс-элэккэй киһи Та-рас Тарасов, чулуу спор-тсменнар, элбэх кыыс ха-раһын хатаабыт уолатта-ра Владик Кривошалькин, Коля Кардашевская, үөрэххэ дьобурдаах, биир бастын уолаттарбыт Ми-ша Николаев, Вася Абра-мов, тэрээһиннээх, ба-рытыгар көхтөөх Гриша Павлов, саамай эдэрбит, кырабыт Сергей Диодо-ров, сэмэй, сытыары-сымнааһа майгылаах Ва-ня Сысолятин уо.д.а.

Умууллубат 10-с кы-лаас... Олус да үчүгэй Сага Дьыл буолбута. Ба-ры кылааһынан маскара-адтанан, үгүкүүлээн, эй-элээхтик да сылдыбыл-пыт. Кылаастар икки ар-дыларынаабы күрэх-тэһимгэ бастаан, сааскы каникулга 10 "б"-лар Мириэйгэ барар буоллу-лар. Билиги кыайтаран кыһы-аба бөбө, ордук спорка баһыйтардыбыт. Санаабытын түһэрбэккэ тэриллэммит Дьоккускай-га киридибит. Саамай көрдүөһэ "— спор-тсменнарбыт" дэнэммит хайыһарга республика күрэхтэһинитигэр кэлбит оболору кытта ахсыс ос-куолага түстүбүт. Онно биһитини, ханан да спор-тивнайа суох көрүгнээх дьону, итэбэйэн, нэдиэ-лэни быһа хоннорбутта-рын сөбө саныбын. Үйэбитигэр аан бастаан Саха театрыгар, универ-

ситекка, музейдарга сылдыан харахпыт сырда-ан кэлбиллэ.

Оболорбут үрдүк, ор-то анал үөрэхтэри бүтэ-рэн, үлэли-хамсы, аһа-тута сылдыаллар. Бэйэлэрин дьобурдары-нан, дьүлүүрдэринэн са-лайар үлэһит буолбут, тумус туттар дьоммут: Национальнай Медицинс-кай киһи иһинэн үлэлиир Хатаастааҕы реабилитация уонна традиционнай ньыманан эмтээһин ки-инин директора, туйгун категориялаах врач, СР доруобуйатын харыста-былын туйгуна В.П.Ста-ростин, "Саха" НККК ви-це-президеһа, радио ди-ректора, ССРС культура-тын туйгуна Т.Л.Тарасов. Билиги ортобугулар ба-аллар: СГУ БГФ химия ка-федратын старшэй про-подавателэ С.П.Додожи-на (Кардашевская), На-циональнай Медицинскай киһи I категориялаах ра-диолог - врач Л.С.Нико-лаева (Собакина), Дьокку-скайдааҕы техническай киһигэр электросвязь ин-женерэ С.М.Диодоров, "Якутагропромпроект" уунан хааччыһыга, канэ-лизацияга проектиров-щик-инженерэ М.И.Нико-лаев, РФ үөрэҕиритин туйгуна, физикултура учууталаарын республи-катааҕы конкурстарыгар II миэстэлээх В.И.Криво-шалькин, СР үөрэҕирит-тин туйгуна А.Г.Абрамова (Гермогенова), потребко-операция туйгунааҕа эконо-мист У.Б.Седалищева, В.В.Игнатьева, Х.В.Дьяч-ковская уо.д.а.

Сыл-хонук аастабын аайы оҕо сааһым дойдута Мындааайы, кини дьоно-сэргэтэ, Кыыс Ам-мам, оскуолам, учуутал-ларым, доһотторум өссө күндүтүйэн, кэрэтигэн, ахтыланнаан иһэргэ дьыллар.

Түмүкүлэр учууталлар-бар, доһотторбор бука барытыгар дьэбэти-гэр-уоккутугар куруук үөрүү-көтүү түстэниин, обобут-уруугут олохторо оҕонуулаах, үлэһит-хам-наскыт ситиһилээх бу-оллун, тумуу тумунуун, ыары малласпатын, са-наабыт саппаһыратын дьин алыспытын тирдэ-бит.

Т.М.ПЕСТЕРЕВА
(ЭВЕРСТОВА),
СР үөрэҕиритин
туйгуна.

Хаартыскаҕа: Амма орто оскуолатын 1973 с. бүтэрбиттэр.

Хаартыскаба: Ольга Саввична кэргэнин Семен Петровиһы кытары.

9597091715771

...

Уолзттарыг, жыһыг, кийимтэринг, сизэнэринг.

Эбәрдәни кытта Чульмантан убайың Тарас Фомин
Дюкуускайтан быраатың Дмитрий
Чурапчыгтан балтыларың Мария, Александр

512 512 512 512 512 512 512 512 512

Пенсионнай фонд иһитиннэрэр!

Чурагны сал. Курашова уул. 2 №-гэр збэтэр 41-578, 41-579
телефон-цагда билсэн.

АТЫЛЫБЫТ

Санзатүк келе мунньарын, Оуаната - 14 тын, солк. Эбэтэр эл
варианнаргыт, Билсэр тел. 41-592.

Сага скоростной охоты. Билээр. тел. 41-648.

сая. Билсэр тел. 42-494. * * *

OVERSIGHT

Бас ийн 20 нүгэр Марадайга ыныхам камгар. Сала нэлидэглэи түүүлэгээр илгэр от күбэ сахалы солм бэлэчэйлээк хара дүүнээк плашка суумаа хаалбыт. Ону ки бунбул 41 - 285 телефонга биллэрэгитигар кардэбүт.

ТӨРӨППҮТ ҮГЭНИН
СӨРГҮТЭР ТУНУТТАН

Уолсайынан, изгилэктэригөн, оокулаларынан ырааы
этэр тарилтэлэр, жуулуоктар, уолсаыбалар тариллэхтары
да. Бу соруктар барыта үөрэх сайдылыгыгар түгүлүмүндө
н бу соруктары тула бары үлэсээн илгилэнэчиллэр, ал
аттар түмээн, ойчуу культурунай боруон үлэтигэр күөстөр
үлүкүтэх.

В. ПОПОВА

(9. Сазбын үтэжэригтэй аныгы нэмэгдэ тиймээрм)

ЕЛИСЕЕВ Егор Егорович

ФЕДОРОВА Ульяна Павловна
70 саастарыгар от ийин 1 күнүс согуш жомолтооскуту
ултун, диссидент кимдиги, башка жомолтооскуту

Аймагтара Хайлахынтан Софроньттан

Одүүлүүтэн Кардашевскийд

Уш Алдан утунун Курбунах нэбилеринин арасында, паша мен

ВИНОКУРОВА Мэрия Федоровна

дэлгэр:

Күүптүзгүр Анатолий Константинович, балтыларыгар
ана Алексеевна Афанасьевтарга күндү ийтэ, хотуна Вячеслав
на Федоровна сарытат.

Татарларак исем: Әминә.

Итэн Анатолій Константинович Афанасьєва, чин дят

...Синдентар, Васильевтар.

Автор сургутар этиллэр санаа

буолбатах. Сурууда мыймакка махчылар

кырдыктаахтарыгар эппиэттэнэн.

автор тус бэйхэтэ сүгэр.

Трудовые книжки самозанятого населения (членов, работников крестьянских хозяйств, частных предпринимателей) и безработных регистрируются специалистами по доставке.

Управление Пенсионного фонда в Чувашском улусе.

Хаһмат тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительствота,
улуус дьаһалтата, редакция. Хаһмат сахалым тылымнан отуорунньукка,
чэппиэргэ, субуотага тахсар. Хаһмат индэксэ: 54907.

"Сага алох" редакционной-издательской холбохун
Оффсетнай бичээт, Сагаанһын № 75. Тираж 2454.
02.07.2003 с. бичээкхэ бэрилһинэ.

Автор суругар этиптер санаа
редакция позициялар маалым сеп түбэлэр
буолбатар. Суруга ийилер чакчылар
кырдыктаахтарыгар эппеттенем
автор тус бэлэтэ сүгөр.

Редактор: Г.Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а"
ТЕЛЕФОННАРБЫТ:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: sanaoloh@churap.sakha.ru